

HECE TAŞLARI

46

Aylık Şiir Dergisi

Yasin Mortaş
M. Ragıp Karcı
Hüseyin Sönmezler
Mustafa Pınarbaşı
Hüseyin Çoban
Prof. Dr. Saim Sakaoğlu
Fatih Kandemir
Nemət Tahir
Ali Daşgın
Mehmet Baş
Mehmet Güneş
Erhan Çamurcu
Fahri Hoşap
Erdal Noyan
Seadet Rzaeva
Fatih Okumuş
Ali Kemal Mutlu
Ali Rıza Kaşıkçı
Osman Fərmanoğlu
İbrahim Sağır
Tayyib Atmaca
Yetik Ozan

ŞÜKÜR ÇİÇEĞİ

Gönül dağlarının koyaklarında, elvan elvan çiçek açar her mevsim, senin senden haberin yok belleme, kendinden dışarı adım atınca, haberin olmuyor olan bitenden, bir can uzaklarda canı derdinde, sense camekânda ona bakarsın, dilinde dolaşan lafları soyup, sözün çıkınını ortaya serip, erdem sofrasına bağdaş kurarak, bir sana bir bana derviş misali, paylaşmaktan korkuyorsan hayatı, nasıl dolaşırsın insan içinde.

Başkasının yarasını kaşırken, kendi yaran günden güne azıyor, ne sende merhem var ne merhem veren, dokununca kokusunu bırakan, içinde fesleğen çiçeği gibi, merhametten habersizce yaşarsın, türlü türlü bahaneler üretip, üzerine düşen sorumluluğu, başkasıyla paylaşmayı denersin, aklından geçenler kalbine uymaz, kalbinin sesini kulağın duymaz, her sabah aynayı karşına alıp, boşa konuşursun kendi kendinle.

Günden güne azalırız bu doğru, eksik olmaz sırtımızın yarası, soframıza konan kalkan bıçaklar, çevremizde uçar bühtan kuşları, dilimizde yaralanır sözcükler, Yârin kapısına vardığımızda, avcumuzu açıp boyun bükeriz, 'hâlimiz hâl değil güzel bir hâle, tez zamanda dönder' deyip dururuz, varlığın da yokluğun da bir sınav, olduğunu unuturuz insanız, sabah yuvasından aç uçan kuşlar, bir gün boş dönmezler rızık avından.

Yokluk dibe vurmuş varlık tavana, yiğit muhtaç olmuş kuru soğana, bir gün olur varlık yere çakılır, yıllardır nadasta bekleyen için, sürülmeyi sürülmeyi borlaştı, insanlar insandan uzağa kaçtı, erdemli yaşamak artık zorlaştı, sen sabır küpüne tekme vurmazsan, zamanı saati geldiği vakit, darlık damarında bir sürgün verir, yaraların kabukları dökülür, bir sabah gün kız oğlan kız doğarken, açar dallarında şükür çiçeği.

Tayyib Atmaca

HECE TAŞLARI Aylık Şiir Dergisi

Yayın Yönetmeni Tayyib Atmaca

Son Okuma Metin Özarslan

Kapak Fotoğrafi Yasin Mortaş

Tasarım Adem Konan

Yazışma Haydar Bey Mh. 32077 Sk. Armada 2 D 6 Onikişubat K.Maraş

0535 391 92 50 hecetaslaridergisi@gmail.com

46 Sayı 15 Aralık 2018 ISSN 2149-4509. (e-dergi)

BAKIŞSIZ AYNA SOKAĞINDA SELAMSIZ GÜN YANSIMASINA BİR DERKENAR

Yasin Mortaş

-ikiz mısralar-

dost dostun ağrısı/ darasıydı

ağrısı da arttı/ darası da

çağ ki yüzükoyun bir dağ gibi
tatlı suyu deniz içiyor bak

dönemiyor kendine
çölleşiyor kendine

yeryüzü nasıl bir aynadır ki
cücelere dev baktırıyor bak

puslu ve yansımaz
sır'lanmıyor kanımız

metropol tartısında talan var
tartıldıkça gece taşıyor bak

yine karanlık pazar
ses sessizliği bozar

metal bakış sokağı çok tozlu
göze yalnızlıklar kaçıyor bak

üstüm başım çok çamur
küsüp geçti son yağmur

dost dostun gölgesi-güneşiydi
ne güneş, ne de gölge kaldı/ kalk

gece köpürdü güne
bir çerağ yak ömrüne

20 Mayıs 2013- 4 Eylül 2018

ŞİİR VE GELENEK ÜZERİNE KONUŞMALAR/ondokuz

M. Ragıp Karcı

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde düğülmüş bir açar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül işçiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Önce şiirle ilgili bir dil meselesini mütalaa etmeliyim. Sorudaki *açar* kelimesi bir zamanlar büyük diye bildiğimiz insanların dil devrimi denilen kültür talanına İslam adına omuz verdikleri günleri hatırlattı. Bu tür kelimeler özellikle Ataç ve onun takdir ettikleriyle, onu takdirle birlikte taklit edenlerin lisan ve irfan sahamıza sıktıkları mermilerdir. Bu bakımdan o sözcüğü sahiplenmiş olman gibi bir garabeti düşünerek rahatsızlığımı ifade etmiştim.

Gelelim şiire, benim şiir üzerine döşediğim işçilik iltifatına teşekkür ederim. Gönül işçiliği meselesinde de idrak ve irfanını takdir makamında olmamakla birlikte hayret ve hayranlığımı belirtmeliyim. Şiirin anlaşılması da idrâki de fehmedilmesi de zordur. Kullandığım kelimeler aynı mânâyı ifade etseler de aralarındaki incelik farkını da okuyucunun takdirine bırakıyorum.

Şiirin aslında senin benim şiirime atfettiğin hâssiyeti taşıması gerekir. Benim şiirim de üzerinde yaşadığımız toprağın bize emzirdiği irfan ve medeniyet sütünden beslenir. Yahut ben ağzımı, dışarıdan uzatılan birçok memeye göz ucuyla bile bakmadan kendi toprağımın memesine uzatıyorum. Övünmek gibi olacak ama olsun, benim şiirim kadim şiirin teknik malzemelerinden olan vezin, redif gibi hususiyetlerini taşımasa bile hakiki şiir okuyucusu tarafından göz ardı edilmedi. Ayrıca gerçekten aruz bilen birinin benim şiirimi okurken o lezzeti alacağını biliyorum. Şiir Allah'ın bize insandaki gönül denilen varlığı musahhar kılmamız için ihsan ettiği bir sanattır. Bu bakımdan senin iyi niyetini tenzih ederek AÇAR sözünün ve o meyanda icat edilmiş bütün sözlerin idrakimizi yamultucu tehlikeler taşıdığını da belirtmek isterim. Gelenek dediğimiz şey tek tek fertler olarak millet olma vadisinde Allah'ın gününe kadar olan çizgide bize verilen bir başka nimettir. O nimet bana şiirle verildi. O nimeti taşıyanların irfan caddesinde bir cemile olarak sağa sola bıraktıkları kadarını toplayıp biriktirerek yükümü tuttum. Bu yoldan geçenler aklıma ilk gelen ustalarım Ercişli Emrah, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Âşık Ömer, Gevherî; Hz. Fuzûlî, Hz. Fasîh, Hz. Mevlânâ ve ila âhir. Allahın benim kismetim olarak ihsan buyurduğu nimeti onların elinden dilinden aldım. Otağımın direklerini de çadırını da onların feyzi ile kurdum. Ustalığım da yıllarca ellerine su yerine gözyaşı dökerek yaptığım çıraklıktan sonra ortaya çıktı. Mesele budur. Ustalık kazanmak yerine tecrübeleri değerlendirmek desek daha iyi olur.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak “ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?” dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Bir kere geçmişteki bir kaç maceradan sonra yanıma kimse gelip de bana şiirini sunan artık kalmadı. Şöyle bir örnek vereyim: Şiir bir sanattır. Sanatı da içinde ihtiva etse de bir zanaat olan mesela marangozlukla karşılaştırsak daha kolay anlaşılır: Eskiden babalarımız bizleri okul çağında iken yaz tatillerinde her hangi bir ustanın yanına çırak verirdi. Her hangi bir meslekte çıraklık makamına çıkmak bile en az üç yılını alır, kalfalık içinse okuyucular hesap etsinler. Ben hesap ettiğimde bu süre en az yedi yıldır. Şimdi düşünelim: Şiir dediğimiz sanat meselâ dülgerlik kadar da bir haysiyete sahip değil midir? Türkiye Yazarlar Birliği'nde şiir dersleri yaparken bu örneği verdiğim şair adayları yıllar sonra ya şiiri bıraktılar yahut benim arkamdan söverek kendi yollarına gittiler. O senin tarif ettiğin şiir böyle çıktı ve revaçta olan da şimdi odur. Benim üç yıl beş yıl diye tahminen verdiğim süre şair adayının idrâk ve irfan çantasını doldurma süresidir. Yoksa gönül çantası denilen torba bülûğa eren her gencin sahip olduğu bir şeydir. İçinde şüphesiz bir güzellik bulunur, ancak o güzelliklerin şiir gibi bir yürek sofrasına sunulması için gerekli olan malzemeler de arz ettiğim gibi irfan ve idrâk tarlasından toparlanacak malzemelerle olur. Örnek olarak Fuzûlî'nin buyurdukları ilim meselesi ele alınabilir. Divanının dibacesinde ilim olmadan şiirin laf ü güzaf olacağını anlıyoruz. Yine kendisinin buyurduğu *Aşk imiş her ne var ise âlemde/ İlm bir kıyl ü kâl imiş ancak* tespiti, koca bir hayat boyunca edinilen bilgilerin bir sürü elekten geçtikten sonra geriye kalan dedikodudur. Bizim sohbetimizle ilgisi fazla olmasa da ilim ile bilgiyi karıştırmamak lâzımdır. İksi birbirine yakın görünse de ayrı vadilerdir ve bir araya gelmeleri için belki yıllar gerekir; zaten bir araya geldiklerinde de bilgi ortada kalmaz. Bilgi binası ihtişamlı görünse de zayıftır. İlim binası ise mütevâzidir. Binaya ihtiyaç hâlinde kullanılmak üzere boşluklar bırakılmıştır. Başım-dan geçen bir olayı anlatmadan geçmemeliyim: Bir şiir programı için bulunduğumuz bir sohbet sırasında gül ve bülbülle ilgili ezberinde çokça şiir olan iki hoca marifetlerini sergiledikleri sırada ben “bülbülle gülün öyle aşk meşk ilişkisi olmadığını, bülbülün sabahleyin gül goncasının açıldığı sırada içindeki on on beş adet gül

bitini veya kurdunu yemek için çırpındığını, bunu bir belgeselde izlediğimi söyleyince şaşırdılar. Tepkileri de sert oldu. Şiir programının maddi destekçisi olan şâir, sözü “ben bu benzetmeyi beğenmedim” diye kesip attı. İlmle bilginin farkı tam da burada iki hocanın tepkisinde ortaya çıkıyor. Ezberlerindeki şiirler sahip oldukları bilgileri idi. Akademik olarak da belli bir irtifai kesbettikleri için bilgi binalarına atılan taş yapıyı sarstı. Sarılan aslında sahip oldukları tekebbür binasıydı. Bu yapı ilimle yapılmış olsaydı tevazuu gelen aykırı bilgiye sahasında bir yer ayırmış olacaktı. Ben açıkçası söylediğime pişman olarak, bir daha o eşhasla bir arada olsam bile kibirlerine nefes bile dokundurmamaya karar verdim. İşte şiire meraklı gençlerin önündeki tehlikeler. Bilgi sahibi olmakla ilim sahibi olmak ayrı şeylerdir. Şimdi gençlere bir süre şiir yazmayı bırakın, bu süre içinde şiir okuyun. Geçmiş ustaların geçtiği yollara bakın, neler toplayabileceğinizi hesap ederken, kendi gönül torbanızın hacmini de genişletmeye çalışın desek kaç kişi sözümüzü dinler? Geçelim. Geçmeden Merhum Yahya Kemâl'e şiir kitabını takdirlerini umarak sunan acemi bir şâire üstadın şâirin kitabında geçen bir mısraı okuduktan sonra verdiği cevabı hatırlayalım: Kitabın içindeki bir şiirde şöyle bir mısra var: “Sabahleyin bir horoz eyliyordu benim ile istihzâ”. Üstadın cevabı şu: “Oğlum horoz haklı”. Bilmem analatabildim mi?

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırlardan geçmemiz gerekir?

Hiçbir medenî milletin geleneği ile geleceği arasında köprü yoktur. Çünkü dün okunan kitabın yazıldığı yazıyı yarın okuyamamak gibi bir zulmü yaşamamışlardır. Bu sebeple senin sorduğun soru bizim memleketimizde işlenmiş bir irfan cinâyetini imâ etmesi bakımından sahici bir idraki ifade ediyor. Burada sıkıntı bizim elimizi kolumuz sallayarak geçmemiz diye bir rahatlığımızın olmamasıdır. İki vadi arasında bir zelzele meydana getirilmiş ve geçmişin zenginlikleri o tarafta, gelecek dediğimiz meçhul de bu tarafta kalmıştır. Bu bakımdan gelecek karanlığına geçmeye çalışanlar her hangi bir yerlerini sallamadan de geçiyorlar. Uçurumun öteki yakasından seslenenlere kulak asacak vakitleri yok şâirlerin, yazarların. Çünkü dönüp o seslere kulak verecekler; iyice anlamak için de belki karşıya geçmek için uzunca bir yol kat edecekler ve dönüşte onları tanıyacak kimse kalmamış olacak. O zaman biriktirdiklerine de lanet edecekler. Harf devrimiyle sanıldı ki yazıyı öğrendiğimizde birden medenî olacağız. Oysa bizim milletimiz gözüyle fazla değil kulağıyla yol alır. Dolmuş duraklarında veya ara duraklarda durup bekleyin. Mutlaka okur yazar ve hatta yüksek okulu tedris etmiş insanların bile dolmuşun önündeki tabelayı göre göre şoföre “....ya gider mi?” diye sorduğuna şahit olacaksınız.

Bizim bu meraya otlamak için ilk girdiğimiz günlerde ardımızda bırakıp geldiğimiz otlaklarda toprağımızın aslı nimetleriyle say ki ilk çorbamızı içmiştik. Hamdederiz. Karşılaştığımız ekâbir takımı (büyükler demediğime dikkat isterim. Ekâbir sözünden istihzayı havi olması sebebiyle yararlanıyorum) o yarılan vâdinin arkada kalanıyla ilgilenmemize hep alayla baktılar. Meselâ bize hep Batı Müziği klasikleri dinleten birinin senin türkülerinin süresi bu kadar uzun mu diyerek bizi kendimizden soğutmaya çalıştığı maceralar yaşadık. Meselâ biri türküler için cumhuriyetin kurucu ekibinin bir içki masasında Yemen türküsü icra edildiği sırada türküyü söyleyeni susturup, Yemende ne işimiz vardı sorusunun ardından Türkülerde kan var ithamının aynısı kelimesi kelimesine İslamcı olduğunu bildiğimiz veya zannettiğimiz ağızlardan duyduk: Türküde kan var. Aklımıza hemen şu geliyor yerli bildiğimiz hem de bayağı şöhreti iktisap etmiş bu insanlar bu tavırlarıyla bize mi takiiye yapıyorlardı, yoksa düşman gördüklerini söyledikleri o fikir iktidarına mı? Şiir dışına çıkar gibiyiz ama aslında şiirin içindeyiz: Meraksız bir okuyucuya sahibiz. Şöhreti bir ucundan yakalamış insanların arkasından kör kütük gidiyoruz. Bu hususu *Türkü Dinleme Âdâbı* yazılarımda şöhrete tapınma başlığıyla topladım. Geçelim.

Köprü mazmunun sağlam... Ama iş köprü kurmaya geliyor. Yukarıda arz ettim: Köprüye yöneldiğinizde sizden olanların, aslında olduklarını zannettiklerinizin paçanızdan tutup edebî iktidarın kulluğuna çekeceklerini göze alacaksınız. Belki Fuzûlî'ye yalvaracaksınız. Karacaoğlan'ın, Seyrânî'nin sazına kulak vereceksiniz. Hatta karşıya geçip işi iyice idrak etmeye çalışacaksınız. Alacağımız cevap Temel'le Dursun'un muhaveresine dönecek: Temel'e derenin karşısına geçmek istediğini söyleyen Dursun'a temelin cevabı: Zaten karşıdasın.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Dil devriminin sofrasında yemlenmiş zevatın etrafında birçok şâir bilinen genç, olgunluk çağında hatta daha ileri yaşta insanlar var. Kelime dediğimiz şey bu şâirlerin elinde bir gül dalı. Ancak dikeninden de, yaprağından da gülün râyahasından da arınmış, keman çalmada tercih edilen gül ağacından yay gibi. Şiirin memelerinden önce şiirin vücûda geldiği irfanın memelerine yapışmak lâzımdır. İkinci olarak da irfânın beslediği fikir arsasında biten taneleri tanımak, o tarlada otlamak ve kendi insanını yabancı örflere yaslanarak aşağılamamak. Bu toprağın şâiri olarak Muhammedî ruhun malzemesine talip olmak. O'nu anlatmak için başkalarının putuna pâyeye olan isimle anmamak. Göreceği rüyâyı, kuracağı hülyâyı tabir edecek iç zenginliğini iktisap etmek gerekir. İçinin kabı dolduğunda zaten taşacak. Allah ben halk edicilerin en güzeliyim buyuruyor. Şâir de halk edeceği şiir cesedine edindiği ruh ikliminden üfleyerek ona can verecek. İnsan kendisine Allah tasarrufuna verilmiş her nimeti gönülleri musahhar kılmak bâbında Allah'ın yeryüzündeki halifesi olduğunu idare ederek mânaları derleyip söze ve ahenge dönecek. Şiir nasılsa arkadan gelir.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz “modern şiiri”ni yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Şimdi çok ünlü, kitapları çok satılan, bu kadar satıldığına göre çok okunan modern şiirin şâirlerine ve bulunabilirse onların okuyucularına sormak gerekir bu soruyu. Ama şunu söyleyelim: Bu şiir bu ülkenin şiiri olmaz. Türkçe yazılır ama Türk şiiri sayılmaz. Çoğu ehl-i hâl arkadaşımızın bu şiirler için “Yahu bir yerlerden tercüme edilmiş ama galiba yanlış da tercüme edilmiş metinler” gibi diye belirttiği gibi hakiki bir hayatiyeti ifade etmez. Son zamanlarda çokça rağbet gören konservatuvar mezunu gençlerin türkü söylemelerine benzer o şiir. Kitabımda koma medeniyettir başlığıyla ele aldığım konu asıl şevkini şiirde yaşamaya çalışıyor. Türkü söylediğini sanan bu tip insanlar (sanatçı demediğime dikkat istiyorum) türkünün yaşayıp yeşerdiği ruh ikliminden habersiz, hatta o ruha düşman bir kültür mevrânında otlayıp bize Türk sütü içirmeye çalışan ithal tüccar tâifesidir. İçimizin sesini “gâvur” komalarıyla bozan gayretin aynısını şiirde de yaşıyoruz. Yahu uzmanlar kaç zamandır, kendi ülkemizin toprağında bile, gittiğiniz şehrin sebzesini oranın insanının pişirdiği yöntemle pişirin diye bas bas bağıyorlar. Bu ne demektir anlaşılmalıdır. Burası Türkiye’dir milletimizin ruhuna hürmetimiz yoksa bu milletle ilgili söylenecek her şey yalandır. Bir de tamamlayayım: Emperyalizmin amaçlarına güle oynaya hizmet etmektir. Bu meseleyi *Türkü Dinleme Temrinleri* kitabında Mevlânâ’nın Mesnevîsinden bir örnekle açıklamaya çalıştım.

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığınlarıyla dolu sadece manası yazanın karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Bu soruda bir yanlış var. Şiirin manası şâirin karnındadır. Neden? Çünkü şiir anlaşılacak için değil, muhatabının yukarıda işaret ettiğim insanların gönül telleri üzerinde marifet icra edip onu musahhar kılmak ve sonunda Hâlık-ı mutlak olanın eserine kalp gözüyle bakmasını sağlamaya çalışır. Ruh ve gönül ikliminden uzaklaşmaz şâirin söyledikleri. Telezüz veya tahazzüz edilmeleri kalbi bir meseledir ve o kalbin sahip olduğu irfan ve idrâk ile hayat bulur. Mâna bulur demediğime dikkat isterim. Eğer bir şiir metni her kes tarafından aynı şekilde aynı haz ve lezzet ile karşılaştırılıyorsa zaten şiirden çok her hangi bir bilgi veya haber metni demektir. O zaman işte şâirin de aynı iklimde nefes alması o iklimin yeşerttiği vadide otlaması ve gıdalanması gerekir ki, o dediğin şiir sayılan metinleri ciddiye almamak, yırtıp atmak gerekir. Senin şikâyetçi olduğun meselede okuyucuların da kabahati büyüktür. Eğer tespit ettiğin gibi iseler senin de onları yırtıp bir köşeye atmaman suçtur.

Şiir bize neyi anlatır?

Şiir her okuyucuya neyi anlatırsa bize de onu anlatır. Şiir ayrıca bir şeyler anlatmak zorunda değildir. Şiirin işi içini uyarmak, yüreğine yanıyorsa su serpmek, yanmıyorsa yanması için bir kıvılcım için kibrit çakmak ve en sonunda o yaralı yüreğe bir merhem olmaktır. Aslında her sanatın işi budur ve en önemlisi bütün sanatların işi mensup olduğu milleti sevmek, onu bütün insanlığa sevdirmektir. Yunus ne diyor bak:

“Dilsizler haberini kulaksız dinleyesi

Dilsiz habersiz sözü can gerek anlayası”

yahut *“Benim ile mercimeği taşı yâr”, Sevdâ değil bir alâmet”, “Havada da kar sesi var”*. Şimdi bu beyti açıklamaya manasını anlamaya çalışmak şiirle hiç işi olmamış olmak demektir. Hissetmek. Eğer düşünmek gerekiyorsa söz ve can üzerinde düşünmek. Sonra da Allah’ı anmak... Yol budur ve bu kadardır. Şiir bu mısralarda dikkat edilirse hakikatin kendisiyle hiç ilişki kurmuyor. Yanına bile yaklaşmıyor hakikatin. Şiirin işi bizim gözümüzle görüp hakikat zannettiğimiz şeyin arkasından dolanıp, bize o hakikatin arkasında olup bitenleri ilan ve i’lâm değil; îmâ ve ihtar etmektir.

Şiirde usta çırak ilişkisi var mıdır?

Yukarıda dülger örneğini vererek usta çırak ilişkisini anlatmaya çalıştım. Pîri olmayanın pîri Şeytan’dır denmiştir. Bizim gelenğimiz dülger örneğine benzese de bir yanıyla kelâma dayalı olduğu için insanın içiyle ilgili bir ilişkiyi ifade eder. Bu vadide elbet bir ustaya intisap ile o yolda mesafe kat edilmesi düşünülür. Ancak iç dediğimiz saha irfan sahasıdır. Bu bakımdan bir ustaya bağlanmaktansa birçok ustayı kendisine kılavuz olarak seçmesi şâirin ve yazarın yararına. Bu her çeşmeden bir tas içip bütün suların lezzetine ulaşmak gibidir. Tasavvuftaki “aramakla bulunmaz; ama bulanlar arayanlardır” kelâmı fehvâsınca ustayla bulunmaz ama bulanlar ustayla bulmuşlardır.

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Merhum Âşık Veysel’e sormuşlardı: Nasıl usta oldun diye. Cevabı şöyleydi: Ben sazda maharet kesbedince on yılı aşkın bir süre usta malı çalıp söyledim. Benim aklımda on dört yıl kalmış ama yanlış söylemeyelim, öyle bir süre sonra bir önceki soruna da cevap olarak söyleyelim. O kadar yıl sonra dilim çözüldü, kendim söylemeye başladım. Veysel’ininki türküydü. Türkü şiirle müziğin ötesinde bir şeydir. Karıştırmamak lazımdır. Burada onun sözü yukarıda geçti: bir mürşid ihtiyacını ihtiyacına işaret ediyor. Ancak mürşitten iktisap edilen bilgiyi talibin kendi ruh kalıbında şekillendirerek ilim hâline getirmesiyle şâir kendi üslubuna ulaşır.

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşırsınız?

Taşıyamazsınız. Hiç de zahmet etmeyin. Bırakın geleceği ortaya çıktıktan on gün sonra bile bir hayatiyet ifade etmeyen şâir ve şiirleri var. Boş verin. Baştan beri zaten bu soruya cevap arıyoruz.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Ben bir şey anlamıyorum. En iyisi sen bu soruyu modern şiirin ünlü ustalarına sor.

Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak ön yazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor, basılsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi” mi oldu?

Çok yazılıyor bir. Ayrıca şiir mi alt alta yazılmış bir takım mırıltılar mı belli değil. Bazı arkadaşların kitaplarını okuyorum. Yayınevlerinden gönderiyorlar. Sağ olsunlar. Emek mahsulü, yürek teri dökülmüş metinler. Çok güzel düşünülmüş çok derin hisleri ifade eden sözler var kitaplarında, fakat şiir yok. İranlı şâirlerle birlikte hazırlanan bir şiir programında bir arkadaşın şiirini Farsçaya çeviren arkadaşlar o şiir diye okunan metni çevirmekte zorlandılar. Zorlukları metnin bir şey anlatmamasından kaynaklanıyordu. İranlı şâirler üsteyince çeviren arkadaşlar bir aşk şiiri diye geçiştirmeye çalıştılar. İranlı şâirlerin o andaki talepleri can alıcıydı: Bâri mazmununu söyleyin. Bakın başımıza bir de mazmun çıkardık. Şimdi mazmun nedir diye sorun bakalım ne cevap alacaksınız? Fazla kurcalayıp kimsenin hışmını çekmeyelim.

Kitaplar aslında basılıyor. Basılıyor da satmıyor. Satılmadığı için de basmakta zorlanıyor bu işi yapanlar. Bence haklılar. Şiirin dolgu malzemesi olduğu da doğrudur. Çünkü kolay yazılıyor. Bir de her kes şâir. Geçenlerde biri hocam ben evrensel şiir yazmaya odaklandım gibi sözler söylüyordu. Kitabına baktım... Ötesini söyleyip kimseyi kırmayalım.

Edebiyat emekçisi derviş bir ağabeyimizin bir televizyon programında, program sürerken kulise geçip çok kısa bir sürede üç tane şiir yazdığını övünerek söylediğini hatırlıyorum. Çünkü kadimdeki gibi bir kâidesi, vezni, redifi mazmunu hatta türkülerdeki hece sayısı gibi unsurlara hiç ihtiyaç göstermeyen şiir. Aslan gibi de şiir oluyor. Ne diyebiliriz? Hele son zamanlarda kibrinden mısraı yere düşse eğilip almayacak tipler türedi ki, birini merhum ve mağfur ağabeyimiz Bahaeddin Karakoç “Yahu adam şâir, bir masada sohbet ediyoruz, ben şiirle ilgili bir şeyler söylüyorum, adam özellikle ilgilenmediğini belirtmek için havalara bakıyor diye” yakınıyordu. Burada da edep meselesi ortaya çıkıyor ki, ondan söz etmeye cesaretimiz de gücümüz de yetmez.

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Milli Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Milli Eğitim Bakanlığını neden karıştırıyoruz, her hâlde şiirin adını da ortadan kaldırmak için. Şiirden öğretmenlere ne bakanlığına ne!... Öğretmenler şiir biliyorlar mı? Öğretmenler şiiri seviyorlar mı? Devletin verdiği görev olarak yapılan şiir sevdirme nasıl olabilir. Bir de zaten herkes şâir. Çoğu aydınımızın kanaat önderi bildiği ve şâir sandıkları iki öğretmen biliyorum: Onların öğrencilerinden birinde bile şiire bir yatkınlık peyda ettiremediler. Geçelim bunları sevgili Tayyib.

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptir. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şâirler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir eminlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Sevgili Tayyib neden her işe devleti karıştırmaya çalışıyorsun? Kaçınıcı sorudur hep devletle dolaşıyorsun. Şehir eminleri kendilerine yararı olmayacak hiç bir işe yanaşmazlar. Yani hiç bir Belediye Başkanı ve siyaset ehli binmeyeceği eşeğin önüne ot koymaz. Bu durum hâliyle emanet aldıkları şehirlerin irfan sahasına da yansıyor. Bırakın şehir eminlerini, yazar, çizer vs. dernekleri bile Cumhurbaşkanımızın ısrarla üzerinde durduğu yerlilik ve millîlik meselesine yeni bulaştılar. O da Cumhurbaşkanı söz etti diyedir. Devletten sen de gözünü kulağını ayırmadığın için farkında değilsin: Millîliğin ne olduğu meselesinin anlaşılması bile belki ikinci Belediye seçimlerine kadar sürer. Şâirden Şehreminine ne? Kimseye bulaşmadan benim İlimin Büyükşehir Belediyesi’nden söz edeyim. Bir arkadaşımız beş altı şâirin Şanlıurfa’da bir araya gelip şiiri ve Şanlıurfa’nın kültür hayatı üzerinde şiirin vaki veya muhtemel tesirleri üzerine hazırladığı bir kültür projesine, şehir dışından getirilecek şâirlere verilecek yol, barınma ve bir miktar telif ücretini bile çok görerek red cevabı verdi. Sadece Büyükşehir değil bir kaç ilçe belediyesi de. Yalandan kimse ölmemiş ya her devlet veya hükümet erkânı geldiğinde buralar kültür ve medeniyet merkezleridir, kültürü geliştireceğiz gibi nutuklar atılır. Asıl noktayı unutmamalıyız: Turizmi geliştireceğiz denildiğinde bütün akan akmayan duran sular durur. Mesele Turizm olunca ben devlet ve hükümet erkânından kimsenin şiir, kültür, medeniyet, irfan diye bir meseleyi akıllarına getirdiklerine dair yüzlerinde bir işarete rastlamadım.

Padişahlara gelince, onlar hem şâirdiler hem de bu güne kadar ülkemizin görüp görebileceği bir kaç bakanandan biri olan Nabi AVCI’nın ifadesinde hakikatini bulan “Devlet kültür üretmez, gelişmesine yardımcı olur” fiilinin uygulayıcıları idiler. Şimdiki erkânın ise kendilerine danışmanlarının bildirdiklerinden başka şâire bakacak ne zamanları ne de gönülleri var. Sezai Karakoç’un ve Üstad Necip Fazıl’ın bir iki şiirinden başka politika pazarında getirisi yok. Böyle şeyleri düşünmek de gündeme getirmek de boş ve faydasız şeylerdir aziz kardeşim. Biz dönelim Yunus Emre, Karacaoğlan, Seyrânî, Fuzûlî, Nâzım, Yahyâ’nın, Ercişli Emrah’ın feyz yollarını gözleyelim. Ve işimize bakalım.

ŞİİRSEL METİNLER/dört

Hüseyin Sönmezler

Aşkın Tomurcuk Hali

Keşke diyorum keşke, her şey bıraktığım gibi kalmasaydı
Aşkın tomurcuk hali, gelip hülyalarımın firdevsine konmasaydı

Mavi Bir Elemle Deniz

Buz dağları değildir şimdi, hoyrat bakışlarda gördüğümüz
Nisan sabahına uyanır mı bilmem, mavi bir elemle deniz

Kaptanın Seyir Defteri

Kaptanın seyir defterinden silinmiş şimdiki yalnızlığımız
Hangi zamanı haykırıyor bilmem, sulara nalan yazdığımız

Martı Jonathan

Bir kuşun kanatlarında kaldı seyyal hayallerim
Mavi denizinde özgürlüğe doğru uçmak dileğim

Kar Çiçeği

Her tanesinde imgeler, sevgi yumağı biçimi
Yüreğime serpiliyor, dünyamı süslendiriyor kar

Hep aynı durakta bekleniyor, mucizeyle süsleniyor
O'nun hikmetiyle iniyor, zarafeti yüreklendiriyor kar

Olursa kışın tadı böyle olsun, aspurçeler muradına ersin
Dereler şenlendiriyor, şebnemleri kiskandırıyor kar

Her tanesinde şenlik havası, bir yüce mesaj
Celalini sindiriyor, caddeleri sokakları dinlendiriyor kar

Gitsem Bile Buralardan

Peşinden koştuktan yoruldum
Bir beyaz gülün
Masallardan çıkıveriyor kurduğum hayaller yalın.
Aldım başımı gidiyorum diyordum ya
Gitsem bile buralardan
Dönecekmişim gibi geliyor.

Yalnızlık İlk Alışkanlığım

Gün ağarır, sırlanır en müzmin yaralarım
Sinesinde hiç kalmamış gibi izi yalnızlığın
Mavi bir umutla sarılırım bir çerağa
Mor dikenli, inci çiçeği yağmur dağlarım

SEN YOKSUN

Mustafa Pınarbaşı

her gece başımı kaldırıp göğe
yıldızlara bakıyorum, sen yoksun
nice can bahşedip bir kelebeğe
uğrun uğrun şakıyorum, sen yoksun

kendimden menkulüm hint fakiriyim
bütün hakirlerin en hakiriyim
kabul buyur Tanrı misafiriyim
müjganını çekiyorum, sen yoksun

yalnız ellerime muhatabım ben
yalnız bahtım için âfitâbım ben
öğütlerle dolu bir kitabım ben
fatihalar okuyorum, sen yoksun

yazık ki saklıyım ezelden size
yazık ki cürmüm çok af uzak bize
efkârlanıp şöyle tepeden düze
bir sigara yakıyorum, sen yoksun

YONGA

Hüseyin Çoban

Gönlümün yongası kalktı bir defa
Baltanı gövdeme vurabilirsin.
Ardından baharı görmez bir daha
Yeşermez dallarım kırabilirsin.

Takat yok izini sürüp gelecek
Yorulma bir yerde durabilirsin
İsyan sayılırsa aşka düştüğüm
Katlime bir ferman yazabilirsin.

Olmasın yüzünde zerre bir keder
Devranın keyfini sürebilirsin.
Yakandan tutacak bir hesabım yok
Kaldırıp defteri dürebilirsin.

Olur da düşersem bir gün hatrına
İsmimi yoklardan sorabilirsin
Gönlünün içinde değilse bile
Beni mahşer günü bulabilirsin.

ÂŞIK ŞİİRİNDE ÇUKUROVA: 3

KADİRLİLİ ABDULVAHAP KOCAMAN'IN ÇUKUROVASI

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu

Abdulahap'ı tanımam oldukça geç oldu. Saz çalmıyordu, Çukurovalı idi. Oysa biz Erzurum'da düzenlediğimiz âşıklar bayramlarına saz çalanları davet ediyorduk. Mesela Osman Taşkaya / Feymanî davet edilenlerin başında geliyordu. Onu hangi bayramda tanıdığımı veya onunla tanıştırdığımı hatırlamıyorum. Ancak onu tanıdığımda üzerinde yöreselliğe özendirilmiş bir kıyafet ve güzel sesler çıkaran birkaç madalyası vardı. Onun tanınması için de iki önemli ipucunu sayabiliriz. Şiirini okurken çıkardığı Davudi sesi ile madalyaları ile bütünleşen kıyafeti idi.

Onu tanıyanlar veya onun şiirlerini dinleyenler bir şiirini mutlaka dinlemek isterlerdi: Döndü Dönmedi... Bu şiirdeki cinaslı söyleyiş dinleyicileri her defasında 'Acaba bu dörtlükte hangi anlamı taşıyan döndü dönmedi'yi söyleyeceğini merak ettirirdi.

Sahnedeki duruşu da kendine özgü bir tavırla sergilenirdi. Sahnenin ortasına gelir, salonu şöyle bir süzdükten sonra hafifçe eğilir, bu arada sağ elini de göğsüne götürerek dinleyicileri selamlardı. Alacağı alkışın süresini de iyi bilir, bazen bir defa daha eğilirdi.

Acaba Abdulvahap Kocaman kimdir? O, Adana'nın Kadirli ilçesine bağlı Avluk köyünde doğar. Köyünün adı 1960'lı yıllarda Koçlu olarak değiştirilir. Ayrıca, bağlı olduğu ilçe, 24 Ekim 1996 tarihinde il olan Osmaniye'ye bağlanır. İlin ilk valisi 06 Ekim 1997'de göreve başlar.

Doğum tarihi 1930 olmakla birlikte, kendi ifadesine göre, babası askere geç gitmesi için 1934 olarak kaydettirir. Adının niçin Abdulvahap olduğunu bilmeyen âşığımızın anne tarafı Sofular, baba tarafı da Kocamanlılar lakaplarıyla tanınırlar. Soyadı kanunu çıktığı zaman aile, lakaplarından yola çıkılarak Kocaman soyadını alır.

Kısaca Vahap diye de bilinen âşığımızın babasının adı Mehmet, annesinin adı Rukiye'dir. Verilen bilgilere göre baba tarafından dedeleri Türkistan'dan gelip önce Hatay'ın Hassa ilçesine, sonra da Kadirli'nin Avluk köyüne yerleşir. Annesi ise babasının ikinci eşi Rukiye Hanım'dır.

Vahap ailesinin yedi çocuğundan altıncısı ve dört oğlanın da üçüncüsüdür.

Vahap 1949 yılında köylerinden Cennet Hanım'la evlenir. Ailenin 11 çocuğundan sekizi erkektir. Bunların bazıları çeşitli mesleklere mensuptur: Dış hekimi, jandarma astsubayı, sağlık ocağında şoför, zabıta memuru. Kızlar ile öbür oğullar köylerindedir.

Okumayı çok ileri yaşlarında başarmış, 1945 yılında diplomasını almıştır. Vatan görevi sırasında da okumasını pekiştirmiştir. Ankara'daki bu görevi sırasında tank şoförlüğü yapmıştır

18 yaşına kadar babasının çiftçilik işlerine yardım eden Vahap davar güder, ot kazır, pamuk toplar. Köyünden ayrılıp gittiği bir gün Kadirli'de birinin destan sattığını görünce heves eder ve Kore Savaşı'nın en hareketli günlerinde yazdığı bir destanı çarşıda ve pazarda yüksek sesle okuyarak satmaya çalışır. Bu destanı yazmasında gazete kültürü olan ağabeyi Hasan'dan da bilgiler almıştır. Bu tarihten 1966 Konya Âşıklar Bayramı'ndan haberdar oluncaya kadar işine devam eder. Feyzi Halıcı'ya yazdığı mektubun ve istenilen örnek şiirlerin beğenilmesi üzerine hayatının üçüncü aşaması başlar. O artık söz ve saz meydanlarının aranan adları arasındadır. Ancak o saz çalmada usta değildir.

Sesi ve hareketlerinin farklılığı ile dinleyicileri büyüleyen Vahap hayatındaki ilgi çekici bir olayı da şöyle anlatır: "Davetlerimin birinde Mardin'i Artvin, Eskişehir'i de Kırşehir anladığımdan adı geçen illere yanlılıkla gittim. Onun için de Mardin ve Eskişehir'i görmedim. Bunun dışında Türkiye'nin gezmediğim, görmediğim hiçbir yeri kalmadı." (Atılğan 1991: 11)

O ayrıca ülke dışında da Almanya, Hollanda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi ülkelerde de bulunmuştur. Hiçbir âşığın çırağı olmamıştır. O, destan satan ihtiyardan aldığı ilhamla şiire başlamıştır. Usta yüzü görmediği için de bir mahlas almamış, şiirlerinde adı ve soyadı etrafında gelişen birkaç mahlas kullanmıştır: *Vahap, Abdulvahap, Abdulvahap Kocaman*. Saz çalmadığı için kendisinin kalem şuarasından olduğunu söyler. Ayrıca, sahnede sazı eline alsa bile sadece 'tingirdatmaktadır.'

Ancak onun iki büyük ustası vardır: Karaca Oğlan ve Dadaloğlu. Özellikle Karaca Oğlan'ın şiirlerinden aldığı ilhamla bir yerden sonra kendisini yetiştirmiştir.

Katıldığı sayısız toplantılarda dereceler almış, başarı belgeleri verilmiş ve çeşitli toplantılarda pek çok ünlü ile tanışmıştır. Turgut Özal ve Süleyman Demirel gibi devlet büyüklerinin ellerinden çeşitli belgeleri almıştır.

Vahap, 14 Ağustos 2015 tarihinde köyünde vefat eder ve öğle namazının ardından orada defnedilir. Cenaze törenine Vali İsa Küçük, Kadirli Kaymakamı Sadettin Kalkan, Belediye Başkanı Mustafa Türkmenoğlu, İl Kültür ve Turizm Müdürü Ahmet Tabur ve Kadirlililer katılır.

Son yıllarda doğup büyüdüğü topraklarda, anılmakta, hakkında törenler düzenlenmektedir. Ölümünün 10. yılındaki toplantı; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kadirli Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı, Kadirli Eğitim ve Kültür Vakfı Şubesi ve Kadirli Gazeteciler Cemiyeti tarafından düzenlenmiştir: Abdulvahap Kocaman'ı Anma Şenlikleri. Toplantı, merhumun köyünde düzenlenmiştir. Toplantıda Âşık Gül Ahmet de Vahap'ın sevdiği türkülerini seslendirmiştir.

HAKKINDA KISA BİR KAYNAKÇA

Hakkındaki öğrenci tezlerinden biri alınmış, kendisinin bazı şiirlerini bir araya getirdiği kitabı unutulmamış ve sağlığında Halil Atılğan tarafından yazılan kitap da hatırlatılmıştır. Ülkemizin çeşitli üniversitelerinde de bitirme tezlerinin hazırlatıldığını hatırlatmak isteriz.

Hüsnü Şimşekyıldız, *Âşık Abdülvahap Kocaman / Hayatı-Sanatı-Eserleri*, Atatürk Üniversitesi Edebiyatı Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Lisans Bitirme Tezi, Erzurum 1974. .

Adanah Halk Ozanı Abdülvahap Kocaman'dan Şiirleri, Adana 1970.

Halil Atılğan, *İki Taştan İbarete / Kadirlili Abdülvahap Kocaman/Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Adana 1999, 263 s.

*****

Biz de, bir meslektaşımız, öğrencilerimiz Prof. Dr. Ali Berat Alptekin ve Prof. Dr. Zekeriya Karadavut ile hazırladığımız üç antolojimizde ondan söz etmiş, şiirlerine yer vermiştik. Ayrıca eski bir öğrencimizin Vahap üzerine yazdığı bir yazılı da hatırlatmak isteriz.

Saim Sakaoğlu-Turgut Günay, *Halk Şiirinde Atatürk*, Erzurum 1974. Kocaman'ın "Cumhuriyet" [12 dörtlük] adlı şiiri (s. 1-2) alınmış, hayatına da kısaca yer verilmiştir (s. 112).

Ali Berat Alptekin-Saim Sakaoğlu, "Abdülvahap Kocaman", *Türk Saz Şiiri Antolojisi (14-21. Yüzyıllar)*, Ankara 2006, s. 318-321. "Hayatı" ve iki şiiri verilmiştir: "Döndü Dönmedi" [11 dörtlük] (s. 319-320) ve "Boştan İbarete" [6 dörtlük], (s. 320-321).

Saim Sakaoğlu-Ali Berat Alptekin, "Abdülvahap Kocaman", *Halk Şiirinden Seçmeler*, Ankara 2007, 236-241. "Hayatı" ve üç şiiri verilmiştir: "Mustafa Kemal" [12 dörtlük] (s. 236-238), "Evladım" [8 dörtlük] (s. 238-239) ve Kadar [11 dörtlük] (s. 240-241).

Saim Sakaoğlu-Zekeriya Karadavut, *Âşıkların Diliyle Cumhuriyet*, Ankara 1998. Hayatı ve bir destanı verilmiştir. "Hayatı", (s. 245-246), "Cumhuriyet Destanı" [12 dörtlük] (s. 8-9).

Ömer Aydoğan, "Şiire Hakkını Veren Âşık Abdülvahap Kocaman", *Akademik Sayfalar (Merhaba Konya) Gazetesi Haftalık Kültür Eki*, 10 (17), 12 Mayıs 2010, s. 264-265.

*****

Bütün ülkemizi dolaşan Vahap doğup büyüdüğü toprakları da hiç ihmal etmemiş, oralardaki çeşitli bayramlara, toplantılara ve törenlere katılmıştır. Kurtuluş günlerinde şiirler okumuş, bölge insanının duygularını dile getirmiştir. Ancak onun pek çok konuda şiir yazmasının yanında coğrafyasının güzelliklerinden de sürekli olarak söz etmiştir. Aşağıda onun bazı şiirlerinden seçmeler verilecektir. Bakalım Vahap Çukurova'sını nasıl dile getirmiştir. Örnekler, Sayın Halil Atılğan'ın yukarıda anılan çalışmasından alınırken bir iki noktaya dokunulmuş, sayfaları da gösterilmiştir.

BAHAR GÜZELLEMESİ

Bir Bir senenin dört mevsimi güzeldir
Ama ilkbaharın ayrı süsü var
Eksikleri gedikleri düzeldir
Kendisine mahsus bir övgüsü var

Çiçek öylesine sever baharı
Kimisi masmavi kimi sapsarı
Her çiçekte dolaşırken bir arı
Her ağaçta bir yavru kuş sesi var

İlkbahar gelince cana can katar
Yılan kavlar tüylü hayvan tüy atar
Kuşlar yuva yapar kirpi ev tutar
Artık her canlının bir hanesi var

Çoban kavalının nağmelerinden
Keçi otlamağa kalkar yerinden
Koyunun süt dolu memelerinden
Koklayarak kuzu emzirmesi var

Bütün canlılarda başlar aşk işi
Dişi erkek arar erkekse dişi
Bu mevsimde arzu eder eş eşi
Üreyip çoğalma meselesi var

Suda dahi vıcırdaşır balıklar
Çeşmelerden dolgun akar oluklar
Çadırlarda peynir dolu tuluklar
Kapta tereyağın şahanesi var

Birden al yeşile bezenir dağlar
Karlar erir sular coşarak çağlar
Meyveler yüklenir bahçeler bağlar
Bahçıvanın bunda sermayesi var

Kelebekler ipil ipil uçarken
Papatyalar pırıl pırıl açarken
Yaylacılar yaylasına göçerken
Her obanın ayrı kafilesi var

Bunca varlık ilkbahardan alır hız
Bu sevinci tarif etmek imkânsız
Mırıldanır inek sağar sarı kız
Cehresinde sevgi ifadesi var

Köylü kardeş ilkbaharı çok sever
Kimi bostan eker kimi ot döver
Kocaman daima güzeli över;
Âşıkların bundan başka nesi var

(Atılğan 1999: 48-49)

BAHAR SEVİNCİ

Havalar ısınır toprak uyanır
Tabiata hayat gelir baharda
Kırlar çeşit çeşit renge boyanır
Canlılara bayram olur baharda

Tatlı bir görünüm çöker ovaya
Göçmen kuşlar hemen döner yuvaya
Cemre düşer yere suya havaya
Toprağa bereket dolar baharda

Sular derelerde çağlayıp coşar
Kuşlar ağaçlarda keyfince yaşar
Arılar çiçekten çiçeğe koşar
Balını çiçekten alır baharda:

Kuşların sesiyle dolar dört köşe
Bülbülü coşturur güldeki neşe
Papatyalar lâle sümbül menekşe
Çimenler içinde kalır baharda

Soğuklarda çıplak duran ağaçlar
Yavaş yavaş yaprak açmağa başlar
Kış boyunca yalnız yaşayan
kuşlar Kendisine bir eş bulur baharda

Yavaş yavaş erir dağların karı
Her canlı coşkuyla kutlar baharı
Nisan yağmurları çiftçinin kârı
Rençperlerin yüzü güler baharda

Otlar çiçek çiçek dal yaprak yaprak
Nasıl yeşil giymiş dağlara bir bak
Tahıl ekmek için sürülür toprak
Her şey görevini bilir baharda

Sularda neşeden oynaşır balık
Hava nemli olur rüzgârısa ılık
Her nereye baksan görün canlılık
Ağaçlara yürür sular baharda

Dağlara bakarsan dağlar dumanlı
Ovaya nazar et her taraf canlı
Kocaman baharda bir delikanlı
Her sene evlensek olur baharda

(Atılğan 1999: 49-50)

GÜNEŞTE HAYAT

Tabiatta güneş en büyük varlık
Dünyamıza hayat güneşten gelir
Bütün canlılara bu bahtiyarlık
Her şeye kemalet güneşten gelir

Canlılara hayat veren üç şey şu
Biri hava biri toprak biri su
Değişmeyen bir ilahi kanun bu
Toprağa bereket güneşten gelir

Çiçek açar arı bir bir dolaşır
Zerre zerre kovanına bal taşır
Başaklar boy verir hep olgunlaşır
Meyvelere lezzet güneşten gelir

Havaların ısındığın fark eder
Çiftçi kardeş tarlasını herk eder
Kar yerini çimenlere terk eder
Kırlara zerafet güneşten gelir

Güneş ısıtınca su buhar olur
Buhar göğe çıkar bulut var olur
Bulut bazen yağmur bazen kar olur
Tabiata rahmet güneşten gelir

Yaz gelince herkes denize koşar
Hep bütün plajlar dolar ve taşar
Bütün millet bolluk içinde yaşar
İnsanlara nimet güneşten gelir

Sonbahar gelince yaprak döker gül
Bütün kış boyunca yas çeker bülbül
İlkbaharda açar menekşe sümbül
Bunlara cesaret güneşten gelir

Bu ilahi kanun değişmez derim
Çünkü böyle diyor Kur'anı Kerim
Allah verir güneş besler ben yerim
Kocaman'a sıhhat güneşten gelir

(Atılğan: 50-51)

KARACAOĞLAN SÖYLEMİŞ

Gözünü sevdiğim Çukurova'nın
Dört yanını Karac'oğlan söylemiş
Dağlardaki menekşenin sümbülün
Destanını Karac'oğlan söylemiş

İlkbahar gelince açılan gülün
Verimli toprağın temiz havanın
Gül dalında feryat eden bülbülün
Figanını Karac'oğlan söylemiş

Bu beldede doğmuş burda yaşamış
Gördüğü güzele türkü döşemiş
Hayatta bir kan almış boşamış
Dramını Karac'oğlan söylemiş

Bu âşık kendini gurbete atan
Bir sözü yâr demiş bir sözü vatan
Yaylalarda sürüsünü otlatan
Çobanını Karac'oğlan söylemiş

Küçük iken sazı almış eline
Hep söylemiş ne geldiyse diline
Yeni yetme kıza taze geline
Cananını Karac'oğlan söylemiş

Zenginlerin devranının deminin
Âşıkların sohbetinin ceminin
Akdeniz üstünde yüzen geminin
Kaptanını Karac'oğlan söylemiş

Bir yufka yürekli özü var imiş
İpeklerden yumşak özü var imiş
Güzele doymayan gözü var imiş
Seyranını Karac'oğlan söylemiş

Âlimleri her celsede övmenin
Cahilleri ilim ile dövmenin
Fırsat elde iken güzel sevmenin
Zamanını Karac'oğlan söylemiş

Şirin derelerin akışlarına
Türlü çiçeklerin kokuşlarına
Güzel tabiatın nakışlarına
Hayranını Karac'oğlan söylemiş

Bundan üstün âşık olamaz bence
Müslümanmış inancına gelince
Türklüğü savunmuş asırlar önce
Lisanını Karac'oğlan söylemiş

Gelen mevsimlerin geçen çağların
Gül açan bahçenin şirin bağların
Yüksek yaylaların karlı dağların
Dumanını Karac'oğlan söylemiş

Böyle sevgi dolu âşık gelmemiş
Kendi ölmüş ama ismi ölmemiş
Bize, söyleyecek bir şey kalmamış
Tamamını Karac'oğlan söylemiş

(Atılğan 1999: 51-52)

AŞK DUASI

Fatih Kandemir

Benim öyle güzel yârim olsun ki
Gözünden aşk akan nehir göreyim
Kalbim aşkı ile öyle dolsun ki
Bazı büyü bazı sihir göreyim

Şahitliği olsun göğün denizin
Elini bırakmam vermezse izin
Her zülfü bir mısra duruşu vezin
Başlı başına bir şiir göreyim

Tatlı dillerinden dökülsün gazel
Ebede kavuşsun onunla ezel
Fatih gibi şâir sen gibi güzel
İstanbul gibi bir şehir göreyim

Beni sevdasına etsin müptelâ
Aydınlık bahtına düşmesin belâ
İster yeşil olsun isterse elâ
Beni gözlerine esir göreyim

Her şîrime başka bir ilham ola
Narin servilerden bir endam ola
Olursa bana da böyle nâm ola
Onu Zühre beni Tahir göreyim

Kemahlı haddeden serden geçermiş
Elinden olursa zehri içermiş
Gönlüne yâr diye seni seçermiş
Ta ki seni aşkta mahir göreyim

İKİ ŞİİR

Nemət Tahir

CAVABSIZ SEVGİ

Nazını çəkməyə hazırdım hər an
Çünki mənasızdır əzabsız sevgi
Ancaq ki, insanı bir ağac kimi
İçindən çürüdür cavabsız sevgi

Yanımda olsan da, mənə uzaqsan
Hər yandan üstümə həsrət çilənir
Baxışın bənzəyir ölüm hökmünə
Gözündən üzümə nifrət çilənir

Sanmaki, hər işin doğrudur, düzdür
Ömrünü puç edər əyrilər bir gün
Sevgimə gülərək alçaltma məni
Nifrətin sevgiyə çevrilər bir gün

MƏNƏM

Çəkilməyən, dözülməyən,
Dediğiniz o dərd mənəm.
Qova-qova namərd edib
Söydüyünüz o mərd mənəm.

Özümə də bir az yadam.
Bir az suyam, bir az odam.
Həm küləyəm, həm torpağam.
Bildiyiniz o dörd mənəm.

Dostu azdır, düşməni çox
Qarnı acdır, gözləri tox
Kölgəsinə güvəni yox
Yalquzağam, bozqurd mənəm

Qan qoxuyur çiçəkləri
Kəfənsizdir şəhidləri
Kimsəsiz “ruhlar şəhəri”
Gördüyünüz o yurd mənəm.

ANA DİLİM

Ali Daşgın

Vaz geçilmezimi isteme benden
Varlığıma özge kalmam genden
Ömrümün dokuz yüz doksanı binden
Anamın dilidir, dile bağılıyım.

Toprağım ucandır, şehirim Tebriz
Dilimle doğuldum beraber, ikiz
Ben Türkü'm, sularım Hazar, Akdeniz
Urmulu, Zenganlı, Karadağlıyım

Gönlümde usanmaz bir aslan yatar
Başımda ay çıkar, al güneş batar
Yurdumun pazarı güzellik satar
Solmaz çiçekliyim, yeşil tağlıyım.

Adım Ali Daşkın, babam Hasandır
Anam Fatime'dir, vatanı çendir
Yüreği ocaktır, ocağı tendir
Yadlara yavanım, yara yağılıyım.

SANDIN

Mehmet Baş

Âşıklar ateşte yanmaz sevgilim
Ateşi ateşler yakar mı sandın
Sevdanın gülleri solmaz sevgilim
Her mevsim tazedir solar mı sandın

Pazar pazar gezem satam kendimi
Deli seller gibi yıkam bendimi
Senden gayri kime diyem derdimi
Şu gönül gayrıya yanar mı sandın

Akşamları keder çöker evime
Yardan gayri bir şey gelmez dilime
Bülbül figan eder gonca gülüme
Gönül hiç ağyarı anar mı sandın

Garip düştün yine tozlu yollara
Muhtaç oldun hâl bilmeyen kullara
Kuşlar konmaz kırıldığı dallara
Yar senin hâlinden anlar mı sandın

TÜRKÜLERE DESTAN/bir

Mehmet Güneş

Oğlum Ahmet Kürşad'a

Yanık yüreklerden yâre yakılan
Bir içli destandır bizim türküler.
Gönülden çağlayıp dile dökülen
Kutlu bir fermanıdır bizim türküler.

Bir dut dalı can bulunca ellerde
Yaslayıp başını yatar kollarda
Hangi duygu dile gelmez tellerde
Bağlamaya şandır bizim türküler.

Saz ustası; üstâdından el tutar
Yüreklerimize mızrap vurur, tel tutar
Perdelerde uzun ince yol tutar
Cihânı seyrandır bizim türküler.

Asırların nefesinden iz vardır
Sevdâ ateşinden kalmış köz vardır
Her “âh”ın içinde bin bir söz vardır
Ehline ayândır bizim türküler.

Türkü vardır; şâhı dize getirir
Türkü vardır; Kaf Dağı'nda oturur
Türkü vardır; bizi alıp götürür
Bir tayy-i mekândır bizim türküler.

Bir pîrin bâdesi, bir dost selâmı
Bir şiir nefesi, bir aşk kelâmı
Gül Yüzlü Güzel'e “Gül” ihtirâmı
Hak'tan armağandır bizim türküler.

Mısralarda ıştır gönül terimiz
İçinde saklıdır ruh cevherimiz
Ata yadigârı mücevherimiz
Cânıma cânândır bizim türküler.

Sevincin, elemin, aşkın, hicrânın
Hayata hükmeden en sıcak ânın
Türkülerde atar nabzı zamanın
Yaşanmış devrândır bizim türküler.

Düğünde, dernekte, toyda söylenir
Şehirde, yaylada, köyde söylenir
Halayda, sinsinde, çayda söylenir
Cenkte mehterândır bizim türküler.

Davul vurur, kıt'aları titretir
Çalar zurna, gök kubbeyi inletir
Hüznü nefes nefes mey'de dinletir
Sîneyi yakandır bizim türküler.

Şiir, kanatlanır sazın telinde
Ezgiler demlenir zaman selinde
Nağme aşka gelir âşık dilinde
Edeptir, erkândır bizim türküler.

Güneş'in gönlüne düşmüş sevdâdır
Yürek sızısına derttir, devâdır
Baraktır, zeybektir, uzun havadır
Hoyrattır, tatyandır bizim türküler.

MARİFET

Erhan Çamurcu

Her ne ki yaratmış, güzeldir elbet
Güzeli çirkinde görmek marifet.
Dünyayı görmeye nedir bu gayret
Gözüne perdeyi vurmak marifet.

Kolayda imtihan bulunur sanma
Zorluğa göğsünü germek marifet
Zülm ile hiç âbâd olunur sanma
Zâlimden hesabı sormak marifet.

Yol uzun, engel çok, nefis tuzaktır
Her daim dostuna varmak marifet
İmtihan ateşi elbet sıcaktır
Ateşe koşarak girmek marifet.

Karnı tok, sırtı pek derviş olunmaz
Nefsine kilidi vurmak marifet
Beş vakit namazla ermiş olunmaz
Secdeye gönlünü sermek marifet.

İnsanlar bölünmüş hep kesir kesir
Kesretten vahdeti dermek marifet
Kainat bir aşkın sırrına esir
Ol aşkın sırrına ermek marifet.

UFKUN ÇAĞRASI

Fahri Hoşap

Gençlere...

Ey civan, bahardır, canlandı renkler
Gör, neler müjdelere açan çiçekler
Hüzün örtüsünü üzerinden at
Duy, ilham fısıldar sana melekler!

Ya Hay, de, ayaklan, değişti devran
Ufuklar çağırır, sefere davran
Yol açık, yer sakın, göklerde dingin
Sana ses veriyor asil küheylan.

Sür atın, kıvrımlı yollara dalsın
Kendini serin bir rüzgâra salsın
Ağaca, ceylana, kuşa... Nida et!
Seferin dağlara hatıra kalsın.

DRAMA İÇİNDE PAZAR

Erdal Noyan

Batı Trakya'da coşkulu bir türkü dolandı dilime.

“Drama'nın içinde yaparlar pazar” diye başlıyor.

Drama, bir şehrin adı.

Yunanistan'ın Doğu Makedonya Bölgesi içinde kalıyor.

Drama'yı Makedonlar kurmuş... Sonra sırasıyla Roma, Bizans, Osmanlı yönetimlerini gördü, Bulgarlar, Sırlar heveslendiler, son kazanan Yunanlar oldu.

Drama, 1913 yılı Ağustos ayının 10'unda yapılan Bükreş Anlaşması ile Selânik, Serez ve Dedeağaç'la birlikte Yunanistan'a verildi.

Türkülerinden de bilgi edinebiliriz bir yöre hakkında.

Drama'da pazar kurulduğunu öğrendik örneğin.

Ne var bunda, her beldede, her kentte pazar kurulur dersenez; türküyle alıp veremediğiniz nedir diye sorarım!

Pazarın haftanın hangi günü kurulduğunu söylemiyor.

Merak eden sorup öğrenebilir. İşin gerçeğine bakarsanız, pazar işin anahtarı. Türkü'nün yakıcısı, söz kapısını onunla açıp amacına ilerlemiş.

Pazarda, tekstil ve tütün ürünlerinin satıldıkları kesin. Dramalıların çoğu geçimlerini bunlarla sağlıyorlardı çünkü.

Evliya Çelebi'den destek alalım: “Dırama'nın çadır bezi gâyet meşhûrdur, zîrâ pembesi gâyet latîf olur.”

TDV İslâm Ansiklopedisi'nde, Drama'da yaşayan Müslümanların özellikle deri ürünleri üretiminde ve dokumacılık alanda çalıştıkları bilgisi veriliyor.

İsmail Arslan, “Drama Sancağı'nda Tütün Yetiştiriciliği ve Ticareti” başlıklı makalesinde, 19. yüzyıl ortalarında Sarısaban, Drama, Kavala, Pravista yörelerinde tütün yetiştirildiğini, Drama tütününün değer ve kalite açısından diğerlerinden üstün olduğunu belirtiyor.

Türkü'ye dönelim mi?

Türkümüz tütüne, tekstile yer vermemiş: “Drama'da satarlar ayvaylan urma”.

Urma, bildiğimiz hurma oluyor. Ayvaya hayva denilmediğiyle yetinelim. Bilenler bilirler, Trakyalılar (h) harfini varsa kullanmazlar, yoksa kullanırlar. Örneğin avlu yerine havlu, havlu yerine avlu derler!

Türkücünün niyetini anladık bile. Pazarda nelerin satıldığı umurunda değil. Sözü kızlara getirecek.

Öyle yapıyor: “Kızlara yakışır şal ile şalvar”.

Böylece Drama'nın kızlarının bir vakitler ne giydiklerini öğreniyoruz.

Cicili bicili giyinmiş bu kızların pazara gittiklerini sanmayın. Çalgı eşliğinde alışveriş yapacak değiller: “Kızlara yakışır davullan zurna”.

Davul ve zurna demek şenlik demektir.

Türkü bir kına gecesini ya da bir düğünü anlatıyor sanırım. Davulsuz, zurnasız olmaz elbette.

Kavuştağında, “Vurun kızlar vurun vurun vuralım/ Bu geceki geceyi nerde bulalım” sözleri de coşkulu bir gece yaşandığını gösteriyor.

Dramalılara ne oldu dersenez; Değişim Anlaşması sonucu türküleriyle birlikte Türkiye'ye göçtüler.

DARIXMAQ NƏDİR

Seadet Rzaeva

Mən yaxşı bilirəm darıxmaq nədir
Darıxan ürəyin nisgili çoxdur.
Qəlbimi sevdana verdiyim gündən
Elə bil köksümdə ürəyim yoxdur.

Sən hardan biləsən darıxmaq nədir?
Su olub arxamca heç axmadın ki
Çırpınıb sahilə dalğalar kimi
Mənimçün bir damla darıxmadın ki.

Mən yaxşı bilirəm darıxmaq nədir
Darıxmaq dərd-qəmə dalmaq deməkdir.
Yığıla başına bütün kainat
Darıxdın, tək- tənha qalmaq deməkdir.

Mən yaxşı bilirəm darıxmaq nədir
Darıxmaq yuxunu unutmaq demək
Gecələr yuxusuz sabaha qədər
Allahdan əbədi yuxu diləmək.

Mən yaxşı bilirəm darıxmaq nədir
Darıxan bir insan qısa bənzəyər
Şüşə qəfəsdəki çırpınan qəlbi
Qanadı qırılmış quşa bənzəyər.

LEYLÂ GAZELİ

Fatih Okumuş

gel ey leylâ bu can sana kurban bil
gözlerime öyle bakma cânân bil

sensizliğe dayanamam bilirsin
gidişini ölümümə ferman bil

gölgelerin uzadığı vakit gel
ve seheri dertleşmeye zaman bil

niyâzında dostlarını unutma
dostlarından seni her gün anan bil

özlemekten konuşan dil lâl oldu
ayrılığındır âteş-i sûzân bil

gel ey leylâ bu can sana kurban bil
gözlerime öyle bakma cânân bil

26 SATIR

Ali Kemal Mutlu

Kaşındır tanrının sende imzası
Altında tescilli mühür gözlerin.
Sonra kaşe gibi kor dudakların
Ne mümkün deyince kabul görmesin!

Saçların elimde bir pullu mektup
Yazılır cennetin en uçlarına.
Keşke parmaklarım tutsa sevdamı
Bıraksa kalbinin avuçlarına.

Gerdanın gözümün seyir defteri
Her bir noktasına düşer derkanar
Kirpiğin dünyama açıldığında
Kuşatır içimi bir ılık rüzgâr.

Neyin damgasıdır boynunda benim
Özel bir mana mı ifade eder?
Hani çifttir derler bazen insana
Hâlik'tan imtiyazın mı var ki
Yitmeyesin diye iz koymuş sana.

Adn'in mi kapısı kilitsiz kaldı
Rıdvan mı değmedi eğer kaçmana
Bu nasıl firardır, anlat ey Huri!
Firdevs mi göz yumdu yoksa uçmana
Anlat ki bileyim ölmediğimi.

Ya senin vatanın bu dünya değil
Ya da ben buraya ait değilim!
Hangi diyarların kor mehtabısın
Vurdukça dağladın gönlümü benim.

AYRILIK

Ali Rıza Kaşıkçı

Ayrılık dediğin yılanlı kuyu
Sen beni Kenan'da Yusuf sanırsın.
Verdikçe yokluğun cehennem payı
Şükür deyişimi niye kınarsın?

İblisin secdesi aşka mecburdur
Yunus'un cümlesi aşkla meşhurdur
Sevdanın tekмили aşkla sabırdır
Hicranla ömrümü boşa sınarsın!

Hayal ağacımda kalmadı yaprak
Sükût tarlasında yoruldu toprak
Parçalar kaçıyor tümünden koparak
Taneme dokunma, hepten yanarsın!

Peygamber elinde sevgi sancağı
Altına gelmezsin söndü ocağı
Yavrusuz anada bomboş kucağı
Gördükçe âlemde beni anarsın.

Balıklar anlarmış derya dilinden
Rızalar sürülmüş vuslat ilinden
Ben yandım dedikçe sevda elinden
Sen gönül tasından ateş sunarsın.

YOL HAVASI

Osman Fərmanoğlu

Paşam, yolçusunu çəkib aparar
Könüllər tutuşar yol havasına.
Köçündən qalanın bağı yarılar
Qurdlar ulaşarlar çöl havasına.

Könüllü gedilməz ömrün qışına,
Özü hay-harayla gələr qarşına
Ayağının səsi düşər başına
Açarsan sinəni yel havasına.

İçində div canı saxlamaz şüşə
Çəp iş görənlərin işi çəp düşə
Canda qorxu varsa, gözə çöp düşər
Oynadan oynadar qol havasına.

Atsan da cibində qəpiyə güllə
Toy-bayram bilərsən gəlırsə ellə
Dəyişər yolunu danışa- güllə
Qoşularsan çəpik-əl havasına.

Osman, hara getsən sənlədi qədər
Əlləşib-vuruşmaq hədərdi, hədər
Özgə yedəyində gedən nə qədər
Pəhləvan olan var dil havasına.

GÖNÜL

İbrahim Sağır

Çok görme oldu isen yâre pervâne gönül
Atıyor kendini bak nare pervâne gönül.

Şol aşka hürmetindən ibret-i âlem için
Kucak açtı Mecnun'a çöl yane yane gönül.

Fena hudutlarını aşmak istersen eğer
Verme gerekir elbet cânı cânâne gönül.

Gazel gibi döküldü günler ömürden tek tek
Geri getirmeye yok çâre, bahâne gönül.

Sen dünyanın peşinde, ecel senin peşimde
Uyan artık uykudan uyan divâne gönül.

Nefrete vaktimiz yok şu kısacık hayatta
Kucak aç ağyara ki dönsün yârâne gönül.

Nice dostun yaranın veda bile etmeden
Takılıp gittiler hep sessiz kervâne gönül.

Şu zıtlar âleminde boğulup kalma sakın,
Yol yakırken teslim ol Yüce Fermâne gönül.

Bazı şâirler vardır şiirini bir yerde okuyup adını gönlünüzün bir yerine yazarsınız. Aradan yıllar geçer yolunuz bir kavşakta kesişir, şiirini bir kefeye şahsiyetini bir kefeye koyarak farkına varmadan tartarsınız. Terazinin kefelere bir o yana bir bu yana ağır bastığı zamanlar olur ama siz her zaman fazlasını eksikliğini içine katlayıp öyle kıymetlendirirsiniz şâiri. Şâirine şahsiyet kazandıran şiiridir. Küpte ne varsa dışına sızan da odur. Şâirin ağırlığını şiire kattığı duygu ve kelimelerle de ölçebilirsiniz. İstisnalar kaideyi hem bozar hem bozamaz. Kaidenin bozulduğunu da ancak şâirle görüştüğünüzde hâl dilinin satır aralarında görebilirsiniz. İçinizden “keşke şiirleriyle tanışık kalsaydım” dersiniz, dersiniz ama işte bu keşke kelimesi gönlünüzün bir yerinde soru işareti olarak asılı kalır ve o şâirin şiirine bir yerde rastladığınızda bu soru işareti okuyacağınız şiirin ilk dizesinin başına oturur ve siz şiiri okurken gönlünüzü bir kenara bırakıp sadece gözünüzle okursunuz.

Şiirini ve şahsiyetini sevdiğiniz bir şâirin şiiri ile karşılaştığınızda sanki o şâirle karşı karşıyasınız ve o şiirini okuyor siz dinliyorsunuz hissine kapılıp gönlünüzle okumaya başlarsınız şiiri. Okuduğunuz şiirin şâiri, yaşadığınız şehirde ya da bir başka şehirde olması mesafeleri uzatıp kısaltmaz. Hele bu şâirin az şiir yazıp her dergide görünmemesini de göz önünde bulundurduğunuzda şiiri kendi yazdığınız -bir topluluğa okuduğunuz-bir şiir gibi duraklarına, vurgularına dikkat ederek okursunuz.

İçinizden yazıma karşı “bu kadar laf kalabalığının içinde söz bulamadık” diyebilirsiniz. Buraya kadar sıkılmadan okuduysanız şiir, şâir, şahsiyet kelimelerini araya sıkıştırmadığı fark etmediyseniz aşk olsun.

Her ay kadirşinaslık göstererek adresime dergi gönderen yayın yönetmenlerine bu vesile ile teşekkür ettiğimi de yazı arası reklam olarak kabul etmeyin lütfen. Her gelen dergiyi baştan sona okuduğum ya da okumadığım zamanlar olur ama şiirleri mutlaka okurum ve her dergide bazen bir bazen de bir kaç şiir hoşuma gider. Hele de dergilerde sık görünmeyen tanıdık dostların şiirlerine rastlayınca da kendi şiirim yayınlanmış gibi sevinirim. İşte o şâirlerden kendine çekilen, az yazan ve az beğenen şâirlerden Hasan Akçay’ın şiiri vaktimize misafir oldu. Şiirin adı biraz da şiirin açılımıdır diye düşünürüm. Bazen okurken ‘ben olsam şöyle derdim’ demeden de edemezsiniz ama ne yazık ki sizin diyeceğinizi diyen demesi gerektiği şekilde demiştir. İlk okuyuşta “Mavi Hüzün Türküsü” şeklinde okuduğum şiir uzaktan Trabzon’u içine çeken şâirin şiiri, bende bana fazla dokunan dizelerin arasında dolaşayım istiyorum.

*Çocukluk yıldızlarına astık günleri bir bir
Sandık ki giden günler yeniden geri gelir...*

.....
*Fındık yeşili akşam sevdadır gözlerinde
Silinir gün gelir sırların izlerinde
Kolay mı dile vurmak gönülden geçenleri
Tatmayan ne bilir ateşten içenleri
Yol uzar yorulursun gurbetin kucığında
Yanar sönmez türküler yüreğinin ocağında
Gün batımı akşamlar çağırır deniz seni
Ufuklar kıyılara getirmez gidenleri
Ve odalar gurbettir seslerin uzağında
Umutlar kurşunlanır bir avcı tuzağında
Küçülür yüreğinde avuçlarında dünya
Tavanda bir perdede renkler giyinir rüya
Açıktan geçer gider beklediğin gemiler
Hüzün her bir dalgada renklerini yeniler¹*

Kim diyorsa “hece şiiri öldü” bilinki ya yalan söylüyor ya da geleneğin köprüsünden geçmeden geleceğe köprü kurmaya çalışıyordur. Diyeceksiniz “sana bu kadar mı dokundu bu şiir” size dokunacak kadar uzun bir şiir. Devamını dergide okursanız size de dokunacağından eminim.

Sen az ve öz yazmaya devam et Hasan Akçay. Bu da senin şiarın olsun.

¹ Hasan Akçay, “Türküsü Mavi Hüzün” *Şiar*, S. 19, 2018, s. 16.

Bazı kelimeler vardır kapsama alanının büyüklüğünü tarif edemezsiniz. Bu kelimeyi duyduğunuz anda baştan sona bir ülke olduğu gibi dünyanın öbür ucundan bu ucuna uzanan bir alanı içine alır. İşte bu kelimenin adı turnadır. Bu kelime günümüz gençleri tarafından sadece kuş türlerinden birisi olarak belki hatırlanabilir ama turna sadece bir kuş değil aynı zamanda içinde hasretin, ayrılığın, özlemin, kavuşmanın mana derinliklerine kanat vuran haberci bir kuştur. Turna aynı zamanda türkülerimizde, ağıtlarımızda en çok kullanılan bir kilim motifi gibidir.

“Allı turnam bizim ele varırsan”, “Telli turnam selam götür sevdiğimin diyarına”, “Dost eline giden turnam”, “Gitme turnam yollar ıraktır”, “Gökyüzünde bölük bölük turnalar”, “Yüce dağ başında turna teleği” diye türkülerini türkülerin peşine ekleyebilirsiniz. Bununla yetinmediyseniz gözünüzü kapayın bir “Turna Semahı”na durun. Ali efendimizizi hatırlayın sonra Pir Sultan Abdal gelsin aklınıza “Yemen ellerinden beri gelirim/Turnalar Ali’mi görmediniz mi?” desin. Bu arada aklımıza arı-duru Türkçe’nin şiirini yazan Ali Akbaş Ağabey’in de Turna Göçü şiir kitabı da geldi ve satır aralarında yerini buldu.

Nereden başlıyoruz nereye gidiyoruz diye kendi kendinize fikir idmanı yaparken gönül göğünüzde bir turna katarı da geçsin istiyorsunuz değil mi?

Şiiri kanatlandıran ya da şâirin gönlüne ilk cemre gibi düşen de bir kelimedir. Şiir ise o kelimenin coğrafyasında gezinen başka başka kelimelerin bir ahenk içinde peş peşe ya da alt alta sıralanmasıdır.

*İki turna gördüm, biri allıydı
Yıllar var ki allıydı
Kanatları boz lak
Nefesi Hızır*

.....
*Türkülerin içinde
Göklerde avazım
Bir korkunun peşinde
Bir yâr hikayesi*

*Hani Hayber Kalesi’ydi
Ömür dediğin kum çiçeği
Gölge toplanmış bahçeler
Dünya sıyrıldı gözümünden*

*Ses verdim Ali’ye
Başka diller tutulsun
Eğirip duruyorum sonbaharı
Turnaların göçüyle*

Uzaklar neymiş bildim²

İsmail Karakurt yıllar önce çıkarmış olduğu ve gördüğüm her kitapevinde en az üç beş tane aldığım Simurg’un yazarı. Muhtemelen Yozgat’ın Sorgun’undan şiir dünyamıza kanat vurmaya başladığı günden bu güne hem erdemini muhafaza eden hem de şiirin kaygısını çeken bir şâir olarak pek ortalıkta görünmese de şâir/insan kimliğinin içini doldurarak İstanbul’da biraz da “münzevi” bir hayat sürdürmeye çalışırken yönünü Anadolu’ya döndürerek dervişvâri bir hayatın eteklerinde tutunmaya devam ediyor.

Şiiri Ali Karaçalı’ya ithaf etmesinin de şiire dâhil olduğunu, Ali isminin aynı zamanda “turna” ile simgelendirdiğini çeşitli rivayetlerden biliyoruz. İsmail Karakurt şimdilik İstanbul’da yaşasa da gönlünün otağında bozkırın tezenesi var. Şiirlerindeki Anadolu motifleriyle kendi şiir kilimini dokumaya sürdüren bir şâir olarak yıllar önce uçurduğu *Simurg* nasıl ki gönül göğümüzde kanat vurmaya devam ediyorsa *Mahrem Maceralar* ve *Çiçekli Yazma* kitapları ile de genç şâirlere örnek olacak usta bir şâirdir.

Bir kelimeyle bizi koskoca bir coğrafyada dolaştırarak gönlümüze şunu demek istiyor herhalde:

“Bilmeyen ne bilsin bizi / Bilenlere selam olsun”.

² İsmail Karakurt, “Turna Türkçesi” *Şiar*, S. 19, 2018, s. 26.

ATMACA UÇURUMU

Yetik Ozan

- *Sarı Uygurların ardından*

Orda; Kansu'daki o yalçın yarda
Bir aylak atmaca döner bunalır,
Yorulup diplere doğru ađar da
İnsan kokusuna konar bunalır.

Bir sarı karanlık bastı basacak;
Humma gibi sinsi, soluksuz, sıcak
Yılan deliğine gizlenen bıçak
Son diri ışıktta yanar bunalır.

Bir dilsiz gece tek tanığı günün;
Bakır yüreklerde paslanan kinin,
Kanlı gerçeđini örtünce Çin'in
Afyonlu düşünce iner bunalır.

O düşte bir yıldız azar, açılır,
Beş ucundan kızıl hışım saçılır,
Yeryüzü bir haşhaş kadar küçülür;
Çizildikçe pınar pınar bunalır.

İnsanlığa yumuk çapaklı gözler
Kara fenerlerle şeytanı izler,
Ölüm bayramınca maskeli yüzler
Çirkin gülüşlerde donar bunalır.

Kötürüm dağlara çarpan kör yollar,
Sessizlik içinde bođulan göller,
Uçurum başında titreyen güller
O sonsuz düşünüşü anar bunalır.

Gerçek bu, sanmayın bir Çin masalı,
Beyaz güvercinler ürkek, tasalı,
Atmaca ağzında bir defne dalı
Kırılmış yerinden kanar bunalır.

[Yetik Ozan, *Bütün Şiirleri: Atmaca Uçurumu-Ülkü Bağı-Yücelmek*, (Haz. Metin Özarlan) 3. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2018, s. 19-20].